

Julianna Nolsøe, fyrrverandi bókavørður:

Góðar bækur eru slíkar sum fólk vilja lesa

- Eg haldi ikki, at onnur skulu gera av, hvat eru góðar bókmentir ella ikki. Mentafólk hava hug at snerkja at bókum við fólkaligum innihaldi. Tað er skeiðt, sigur Julianna Nolsøe

Julianna Nolsøe er 80 ára gomul, og hóast hoyrnin ikki er góð, og eyguni eru farin at bila, so bilar minni einki.

Hon var ein teirra, sum legði lunnar undir Býarbókasavnið í Havn. Hon hevur eisini arbeitt á Landsbókasavninum, saman við Mads Jacobsen, Sverra Fon og øðrum góðum fólki, sum vóru við til at menna áhugan hjá vanligum fólki at lesa, í eini tíð, tá bækur ikki vóru til keyps fyri øll.

Julionnu Nolsøe dæmar væl at lesa enskar, spennandi bækur á upprunamálinum. Tað heldur hon er galdandi fyri allar bókmentir, at tær skulu lesast á upprunamálinum.

Upprunamálið er best
Hon skilir ikki, at fólk spyrja t.d. eftir norskum bókum, og ikki tíma at lesa tær á upprunamálinum,

men heldur vilja hava danska umseting.

Julianna Nolsøe var 21 ára gomul, tá hon fór til Danmarkar at útbúgva seg til bókavørð. Hon hevði verið í Danmark áður á Háskúla og á studentaskúla í Birkerød, har hon tók studentsprógv í 1934.

- Tað var Mads Jacobsen, sum bað meg fara undir útbúgvingina. Hann var einstakur bókavørður í Føroyum, og hevur helst hugsað, at tað var uppá tíðina at seta onkran við, sigur Julianna Nolsøe.

- Mads Jacobsen skipaði so fyrri, at eg í 1935 fór í læru á bókasavni í Vejle. Tað var helst í eg hevði familju har.

- Vit vóru fyra næmingar og lærutíðin var trý ár. Vit vóru á bókasavninum ein part av tíðini, umframt at vit eisini gingu í skúla.

Vildi ikki stavnsbindast

Stjórin á bókasavninum segði við meg, at um eg fór til Føroya eftir lokna útbúgving, so skuldi eg sleppa við tvey ára lærutíð.

- Eg tók ikki av, og tað dámdi stjóranum lítið. Eg segði sum var, at eg helt tað vera lítið skilagott ikki at fáa fulla lærutíð, tá eg skuldi vera einsamøll á bókasavninum í Føroyum.

- Umframt tað, so vildi eg ikki stavnsbindast, leggur Julianna Nolsøe aftrat.

Julianna Nolsøe tók prógv í 1939, og hevði ætlað sær heim beinanvegin, men tá brast seinni heimsbardagi á, og hon slapp ikki heim aftur.

- Eg fekk arbeiði á Kongaliga Bókasavninum í Keypmannahavn, og starvaðist eisini í Fiolstræde og á universitetsbókasavninum í Keypmannahavn.

Múgvandi datur

- Vit fingi lítla lön, bert 150 krónur um mánaðin. Tað var ikki ætlanin, at bókavørðar - oftast konufólk - skuldu liva fyri lönina. Vit vóru oftast "unge damer frá velstillede hjem", sum teir kallaðu tað, og tí var ikki neyðugt at geva okkum góða lön, sigur Julianna Nolsøe.

- Eg fór til Føroya aftur í 1946, við tí fyrsta fartinum eftir kríggið. Tá var Mads Jacobsen deyður, og Hans A. Djurhuus var formaður í bókasavnsnevndini. Hann spurdi meg, um eg ikki kundi vera vikar fyrri Sverra Fon, sum tá skuldi fara til

Julianna Nolsøe: - Eyguni eru farin at bila. Tað besta er, at ljóðbøkurnar nú eru komnar, og at stórt úrval er á Býarbókasavninum. Eg havi enn nógvar, góðar lètur í bókaheiminum

Danmarkar at útbúgva seg til bókavørð.

Starvið ikki tókt kortini

- Eg vildi vita, hvussu mínar umstøður vóru at fáa arbeiðið sum bókavørður, og eg fekk svarið, at eg og Sverri Fon skuldu søkja á jøvnum fíti.

- Tað var ikki allur sannleikin. Eg havi seinni leitað í gerðabókum, og har stóð, at Sverri Fon hevði fingið játtað starvið sum bókavørður, tá hann kom heim aftur.

- Eg fór síðani á skrivstovuna hjá pápa mínum Vilhelm Nielsen at arbeiða. Síðani giftist eg og fekk tveir synir og gekk heima hjá teimum.

- Eg fekk tó arbeiði á Landsbókasavninum nakrar tímar um kvöldarnar, og har var eg til 1969, tá Býarbókasavnið varð stovnað.

- Tað var Sverri Egholm, táverandi landsbókavørður, sum bað meg søkja arbeiðið á Býarbókasavninum. Eg var einsamøll har í byrjanini, men hálvt ár seinni var eitt hálvt starv sett, og virksemd vaks alsamt hesi árin. Í dag haldi eg, at einir fimm bókavørðar eru á Býarbókasavninum, umframt skrivstovufólk og fleiri bókauppsætjarar, sum arbeiða heilan dag.

Julianna Nolsøe var 74 ára gomul, tá hon fór frá sum bókavørður. Hennara

arbeiði var at hava samskipt við útlendsk bókaforløg, tingast um prísir, innbinding o.s.fr.

Javnsettli synir og datur

- Var tað ikki óvanligt at gentur fingi útbúgving, tá tú vart ung?

- Tað var sjálvsamt at ungur gentur fingi útbúgving. Pápi var tó av tí áskoðan, at vit børn - triggjar systar og tveir beiggjar - skuldu javnsetast. Tí fingi vit systarar møguleika at fara á studentaskúla, og skuldu eftir hetta velja okkum útbúgving.

- Eg vildi so fegin læra matgerð og seyming, men pápi helt at tað var tvælt, og at tað kundi eg læra kortini.

Julianna Nolsøe veit ikki, hvussu nógvar bækur hon hevur lisið gjøgnum árin.

- Tað munnu vera nógvar túsund tilsamans. Tað besta er tó, at eg kann lesa somu bækur um aftur, og fá nógvar burtúrur.

- Lesur tú eina góða bók, tá tú ert 30 ár, og so lesur hana aftur sum 70 ára gomul, so fatar tú innihaldið á øðrvísi hátt, og fær nógvar meir burtúrur. Tú upplivir alt av nýggjum.

Julianna Nolsøe: - Mær dámar ikki nútíðar bókmentir, eitt nú skaldsøgur, sum ikki hava ein byrjan og ein enda. Tað ørkymlar meg

- Eg havi altíð hildið, at fólk skulu fáa tann lesnað, sum tey hava áhuga fyri. Við hvørt kunnu fólk verða ov hátíðarlig um bækur, og snerkja av teimum meira fólkaligu bókmentunum.

- Vilja fólk sleppa at lesa T.d. Morten Korch - ja, so skulu tey sleppa tað. Hann er góður við náttúruna, skrivur um fuglar, hestar og tilfíkt. At hann so skrivur um hesar kærleikssøgurnar eisini, skal ikki verða ein forðan hjá fólki at sleppa at lesa bøkurnar, um tey hava hug til tað.

Bókmentir og snobbari

- Hvat er ein góð bók?

- Tað er hon, sum fólk tíma at lesa. Summi halda kanska, at Morten Korch einki er verdur, men tað er snobbari. Eitt nú dámar mær bækur um vanlig fólki.

- Mær dámar ikki nútíðar bókmentir, eitt nú skaldsøgur sum ikki hava ein byrjan og ein enda. Tað ørkymlar meg.

- Eg havi altíð havt stóran áhuga fyri barnabókment-

